

УДК 343.1

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-2\(2\)-61-68](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-2(2)-61-68)

Мулик Катерина Тарасівна, аспірант, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», вул. Табірна, 30-32, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0001-7197-0061>, 0971633506

НОВАЦІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ В УКРАЇНІ ЗА ЗАРУБІЖНИМ ДОСВІДОМ ЇХ ІНСТРУМЕНТИ ТА ЗАСОБИ РОЗКРИТТЯ

Анотація. Індустрія інформаційних технологій вимагає від зловмисників відповідних навичок, проте на разі будь-хто, хто має вільний доступ до інтернету, може вчинити кіберзлочини. У статті розкриваються основи досудового розслідування у сфері кібершахрайства, яке є абсолютно новим явищем, оскільки воно безпосередньо пов'язане з новітніми технологіями. У зв'язку з запровадженням воєнного стану України змушена посилити заходи для вирішення проблем пов'язаних з захистом персональної інформації громадян, в особливий період .

Під час війни ворог здійснює кібератаки для підриву обороноздатності України, зокрема втручання у мережі органів державної влади, використовує переважаність правоохоронних органів та наживається на грошах громадян. Після початку повномасштабної війни статистика кіберзлочинності в Україні неухильно зростала.

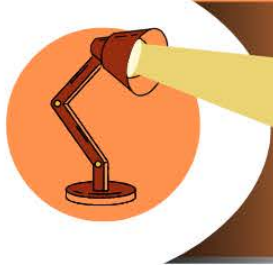
У статті підкреслюється важливість досудового розслідування, як етапу в правочинній системі будь-якої країни, оскільки воно є важливим для правосуддя та забезпечення законності. Міжнародний досвід у цій сфері може відігравати ключову роль у формуванні кращих практик та стандартів.

У підсумку, сталий аналіз міжнародного досвіду досудового розслідування та його використання допоможе удосконалити внутрішні практики, які є ключовим для створення ефективної та справедливої системи правосуддя в Україні.

Стаття містить актуальну інформацію для ефективної боротьби зі злочинністю з використанням сучасних засобів контролю розслідування. Одним з ключових питань у дослідженні є аналіз використання штучного інтелекту в досудовому розслідуванні, досліджено вплив обізнаності громадськості на процеси досудового розслідування.

Автор розкриває подальші перспективи та майбутні можливості штучного інтелекту в боротьбі зі злочинністю. Водночас, не можна не згадати про загрозу, яку нові технології несуть людству. Наразі правоохоронні органи

низки країн використовують технології штучного інтелекту у виконанні своїх завдань.

Досліджено наукові розробки, зокрема міжнародний досвід з основних алгоритмів дій та використання штучного інтелекту у боротьбі зі злочинністю, що допоможе дослідникам та науковцям сфери розслідування у подальшому розвитку цієї сфери діяльності.

У статті спрогнозовано те що, довідникам варто звернути увагу на штучний інтелект який у майбутньому може бути ефективним інструментом, що буде використовуватися органами кримінального правосуддя.

Однак варто звернути увагу на проблеми, щодо впровадження нових технологій, які несуть у собі перш за все організаційні та правові виклики. Особливості штучного інтелекту мають використовуватися з повагою до прав людини та на благо суспільства і держави в цілому. Однак його використання неможливе без обов'язкового контролю з боку уповноважених органів. Системи штучного інтелекту повинні бути прозорими і відповідати законодавству, а бази даних не повинні використовуватися проти людей.

Ключові слова: досудове розслідування, теоретичні аспекти досудового розслідування, розкриття злочину, кримінальне провадження міжнародний досвід, теорія держави і права.

Mulyk Kateryna Tarasivna, postgraduate student, University of Economics and Law "KROK", 30-32, Taborna str., Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-7197-0061>, 0971633506

INNOVATIONS IN PRE-TRIAL INVESTIGATION OF CRIMES IN UKRAINE BASED ON FOREIGN EXPERIENCE, THEIR TOOLS AND MEANS OF DETECTION

Abstract. The information technology industry requires appropriate skills from criminals, but at present, anyone with free access to the Internet can commit cybercrime. The article describes the basics of pre-trial investigation in the field of cyberfraud, which is a completely new phenomenon, as it is directly related to the latest technologies. In connection with the introduction of martial law, Ukraine is forced to strengthen measures to address the problems related to the protection of personal information of citizens during a special period.

During the war, the enemy carries out cyberattacks to undermine Ukraine's defense capabilities, including interference with government networks, exploits the overload of law enforcement agencies and profits from citizens' money. After the outbreak of full-scale war, the statistics of cybercrime in Ukraine have been steadily increasing.

The article emphasizes the importance of pre-trial investigation as a stage in the legal system of any country, as it is essential for justice and the rule of law.

International experience in this area can play a key role in shaping best practices and standards.

As a result, a sustained analysis of international experience in pre-trial investigation and its use will help to improve domestic practices, which are key to creating an effective and fair justice system in Ukraine.

The article contains relevant information for the effective fight against crime using modern means of investigation control. One of the key issues in the study is the analysis of the use of artificial intelligence in pre-trial investigation, and the impact of public awareness on pre-trial investigation processes is investigated.

The author reveals further prospects and future possibilities of artificial intelligence in the fight against crime. At the same time, we cannot but mention the threat that new technologies pose to humanity. Law enforcement agencies in a number of countries are currently using artificial intelligence technologies to fulfill their tasks.

The article examines scientific developments, in particular, international experience on the basic algorithms of actions and the use of artificial intelligence in the fight against crime, which will help researchers and scholars in the field of investigation to further develop this area of activity.

The article predicts that reference books should pay attention to artificial intelligence, which in the future may be an effective tool to be used by criminal justice authorities.

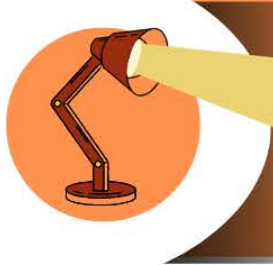
However, it is worth paying attention to the problems associated with the introduction of new technologies, which primarily involve organizational and legal challenges. Artificial intelligence features should be used with respect for human rights and for the benefit of society and the state as a whole. However, its use is impossible without mandatory control by authorized bodies. Artificial intelligence systems should be transparent and comply with the law, and databases should not be used against people.

Keywords: pre-trial investigation, theoretical aspects of pre-trial investigation, crime detection, criminal proceedings international experience, theory of state and law.

Постановка проблеми. Варто визнати цивільне, кримінальне та адміністративне право розвивалися на основі теорії прав людини, теорії юридичної відповідальності, характеризує теорії злочину (делікту) та його складу (кримінології), а також підходу щодо співвідношення міри відповідальності та ступеня суспільної небезпеки. А отже, усі судові науки (цивільний, адміністративний та кримінальний процес) ґрунтуються на положеннях і висновках загальної теорії судочинства [9 ,с. 25].

Більшою мірою варто зосередити увагу на питаннях використання у досудовому розслідуванні штучного інтелекту для ефективної боротьби із злочинами та відповідного впровадження у практичну діяльність. Основні

питання полягають у боротьбі зі злочинністю яка набуває все більшого значення в останні роки. Широке обговорення відповідної діяльності з використанням штучного інтелекту допоможе підвищити обізнаність громадськості про перспективи та реальні можливості штучного інтелекту в боротьбі зі злочинністю.

Водночас необхідно згадати про загрози, які несуть нові технології для людства. Наразі правоохоронні органи низки країн використовують технології штучного інтелекту для виконання своїх завдань. Обговорення підготовлених наукових робіт, зокрема вивчення міжнародного досвіду використання алгоритмів штучного інтелекту у боротьбі зі злочинністю, та їх дискусія допоможуть дослідникам у подальших дослідженнях.

Однак щодо застосування останньої існує багато дискусій через ризик дискримінації та недостатню прозорість.

Алгоритми оцінки кримінальних ризиків використовуються деякими судами для прийняття рішень про вид покарання, доцільність досудового ув'язнення та суворість винесення вироку. Теоретично, упередженість зменшується, оскільки судді приймають рішення на основі обробки даних, а не власних, ймовірно, суб'єктивних переконань. Виходячи із вище зазначеного піднімається надзвичайно важливе питання проведення розслідування злочинів на основі новітніх технологій. Алгоритми можуть посилювати та увічнювати упередженість, оскільки вони ґрунтуються на минулих рішеннях, і можуть генерувати більші обсяги упереджених даних для повторення упереджених рішень [7].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дану проблематику використанням новітніх технологій характеризували із своєї точки зору О. М. Новіков, Д. В. Ланде, М. М. Савчук; С. А. Смирнов,; О. Д. Василенко; А. В. Напрєєнко теоретичні поняття розглядалися О. М., Бандурком та іншими.

У сучасному світі часто задаються питанням як боротьби із злочинністю та підвищити технічні можливості організації ефективних способів розкриття злочинів на стадії досудового розслідування. Тема досудового розслідування у дослідженнях сфери розкриття злочинів стає більш актуальна. Україна, як і багато інших країн, постійно шукає нові підходи та інструменти для забезпечення безпеки громадян та покарання злочинців. У цьому контексті важливо вивчати досвід та новації зарубіжних країн у сфері правоохоронної діяльності [3].

Статистичні дані [8] за 2023 рік містять інформацію щодо зареєстрованих 73160 кримінальних проваджень за статтею 190 ККУ [2], за 2024 рік зафіксовано в 1,3 рази збільшення кількості справ, яка складає 55933.

При цьому з початку осені кількість відкритих справ про шахрайство суттєво зменшилася - на 17%. У осінній період середня кількість нових проваджень зменшилася на 17%. Відповідно до Кримінального кодексу

України, шахрайство - це заволодіння чужим майном шляхом обману чи зловживання довірою або придбання права на майно (стаття 190 Кримінального кодексу України). Але варто зазначити нову сферу це кримінальні правопорушення в Інтернеті, як називають науковці «кібершахрайством» [8].

Мета статті (постановка завдання) – дослідження теоретично- правових особливостей та механізмів досудового розслідування, що містяться у собі нові види розслідування злочинів, які включають новації розслідування злочинів та відповідні зміни у кримінальному провадженні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним з найпоширеніших підходів у міжнародному досудовому розслідуванні є активна участь адвокатів та правозахисників на різних етапах процесу. Країни, які привертають увагу до прав людини та прозорості судових рішень, дотримуються принципів, що сприяють уникненню проявів корупції та необґрунтованих обвинувачень. Деякі країни активно використовують методи медіації для вирішення суперечок та проблем в урядових органах. Це дозволяє заохочувати співпрацю та вирішувати конфлікти, не залучаючи довготривалих судових процедур. Такий підхід сприяє швидкому та ефективному розслідуванню справ.

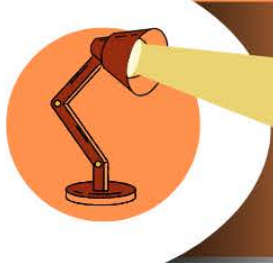
Щодо удосконалення досудового розслідування, важливо враховувати позитивний досвід зарубіжних колег. Наприклад, впровадження електронних систем для збору та обміну даними, створення централізованих баз даних та розробка програмного забезпечення для швидкого доступу до інформації може виявитися корисним для покращення ефективності розслідувань.

Україна також може переймати інноваційні методи роботи з досудовим розслідуванням, спираючись на міжнародний визнаний досвід. Важливо розвивати співпрацю з іншими країнами, участь у міжнародних проєктах та обмін досвідом для постійного удосконалення системи розслідувань.

Одним з ключових аспектів підвищення ефективності розкриття злочинів є використання сучасних технологій та аналітики. Країни, такі як США, Великобританія, Японія, активно застосовують інформаційні технології, штучний інтелект, аналіз Big Data для прогнозування злочинності, ідентифікації злочинців та швидкого розкриття злочинів.

Фіксація фактів в електронній системі дозволить зменшити або унеможливити корупційні правопорушення у цій сфері та убезпечити працівників правоохоронних органів від неправдивих звинувачень. Впровадження інформаційних систем також потребує розробки та регламентації низки дій через прокурорів після виявлення та фіксації можливих порушень прав затриманих або ув'язнених осіб, а також строків та форми реагування на порушення прав затриманих або ув'язнених осіб. Впровадження інформаційних систем також потребує розробки та регламентації низки дій прокурорів після виявлення та фіксації можливих порушень прав затриманих або ув'язнених осіб, а також строків та форми реагування на такі факти [3, с. 15].

Моніторинг великої кількості осіб з метою виявлення потенційних загроз залишається складним завданням для правоохоронних органів, тому розробляються технології, які допоможуть правоохоронним органам краще виконувати свої обов'язки та забезпечувати громадську безпеку. Наразі у зарубіжних країнах існує п'ять технологій, доступних поліції для боротьби зі злочинністю [4].

Безпілотники та інші роботизовані технології дозволяють правоохоронним органам здійснювати безперервне спостереження і підтримувати правопорядок без участі людини. Наприклад, уряд Китаю вже запровадив пілотний проект. Роботи патрулюють громадські місця для виявлення та нейтралізації загроз. У багатьох інших країнах, на відміну від дронів, цей спосіб захисту не набув широкого поширення. Наприклад, дрони використовуються для пошуку зниклих безвісти, розслідування нещасних випадків зі смертельними наслідками, відстеження підозрюваних у скоєнні злочинів і моніторингу державних кордонів, лісів і берегових ліній. Використання лише одного дрона може знизити рівень злочинності на 10%. Таким чином, наявність дронів, роботів і роботів виступає як засіб стримування злочинності та як помічник для свідків і збору доказів [5].

Метрики ідентифікації протиправних дій Блокчейн форекс включає в себе аналіз і відстеження транзакцій за допомогою спеціальних методів. До транзакцій відносяться. До основних криміналістичних показників блокчейну відносяться обсяг транзакцій, вартість транзакцій, баланси адрес, фактори кластеризації та комісії за транзакції [10, с. 19].

Висновки. Перспектива впровадження штучного інтелекту може бути ефективним інструментом, що використовується органами кримінальної юстиції. Однак впровадження нових технологій несе в собі, серед іншого, і правові виклики.

Тому сьогодні нам потрібні сучасні, якісні системи інформаційної та інтелектуальної підтримки. Це дасть нам змогу не лише швидко та ефективно обробляти величезні обсяги інформації, але й самовдосконалюватися, аналізуючи власні недоліки та помилки, а потім обґрунтовано пропонувати шляхи вирішення проблем, не покладаючись на суб'єктивне людське мислення.

Існує багато дискусій через ризик дискримінації та недостатню прозорість у органах досудового розслідування. Алгоритми оцінки кримінальних ризиків використовуються деякими судами для прийняття рішень про вид покарання, доцільність досудового ув'язнення та суворість вироку. Теоретично, упередженість зменшується, оскільки судді приймають рішення на основі обробки даних, а не власних, ймовірно, суб'єктивних переконань. Це піднімає надзвичайно важливе питання. Алгоритми можуть посилювати та увічнювати упередженість, оскільки вони ґрунтуються на минулих рішеннях, і можуть

генерувати більші обсяги упереджених даних для повторення упереджених рішень [8].

Додатково, деякі країни використовують нові підходи до розслідування, такі як дослідження мережевих злочинів, кібербезпека та кіберпрослуховування. Наприклад, Франція та Німеччина успішно застосовують методи штучного інтелекту для аналізу великої кількості даних та виявлення злочинців через мережі Інтернет.

Україна також звертає увагу на впровадження сучасних методів розслідування злочинів. Наприклад, Національна поліція України активно співпрацює з міжнародними партнерами, органами правопорядку інших країн для обміну досвідом у сфері розкриття злочинів та використання новітніх технологій.

Загалом, постійний моніторинг новітніх методів та засобів розкриття злочинів зарубіжними країнами дозволить Україні підвищити ефективність боротьби з злочинністю, забезпечуючи високий рівень безпеки та правопорядку в суспільстві.

Сучасна методологія використання системи ChatGPT (попередньо згенеровані перетворювачі, навчені на великому текстовому корпусі). Використання можливостей штучного інтелекту для виконання вимог користувача [10, с. 24].

Також, моніторинг кібербезпеки може зменшити вплив кібератак та забезпечити цілодобовий моніторинг критично важливих показників.

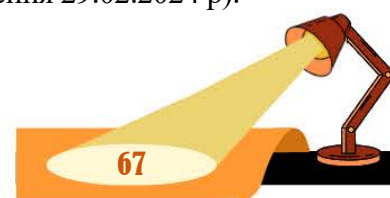
Забезпечити можливість цілодобового моніторингу показників довозить покращити сферу досудового розслідування.

Згідно з дослідженням, використання інтелектуальних методів виявлення загроз і вразливостей в мережах з динамічною топологією.

Використання інтелектуальних методів виявлення загроз та вразливостей в мережах з динамічною топологією може підвищити ефективність заходів інформаційної безпеки.

Література:

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 02.09.2023).
2. Кримінальний процесуальний кодекс (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9–10, № 11–12, № 13, ст. 88).
3. Використання технологій штучного інтелекту у протидії злочинності : матеріали наук.-практ. онлайн-семінару (м. Харків, 5 листоп. 2020 р.). – Харків : Право, 2020. – 112 с.
4. These 5 technologies are helping the police. URL : <https://www.allerin.com/blog/these-5-technologies-are-helping-the-police> (дата звернення 30.10.2020 р.)
5. How technology is helping in the fight against crime. URL : <https://www.orange-business.com/en/blogs/how-technology-helping-fight-against-crime> (дата звернення 29.02.2024 р.)

6. Кримінальний кодекс (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131)
7. Hao K. AI is sending people to jail – and getting it wrong. MIT Technology Review. 21.01.2019. URL : <https://www.technologyreview.com/s/612775/ algorithms-criminal-justice-ai/>.
8. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів сектору безпеки і оборони України: матеріали Науково-практичної конференції (Львів, 22 грудня 2023) / упорядник: Т. В. Магеровська. – Львів : ЛьвДУВС, 2024. – 192
9. Міністерство внутрішніх справ України Харківський національний університет внутрішніх справ. Теорія держави і права За загальною редакцією доктора юридичних наук, професора, академіка НАПрН України О. М. Бандурки Харків 2018.
10. Theoretical and Applied Cybersecurity : Перша Всеукр. наук.-практ. конф., присвячена 100-річному ювілею акад. В. М. Глушкова : матеріали конф. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2023. – 266 с.
11. Chernonoh O., Ivko S., Moskalenko A. Analysis of the cyber security policy of Ukraine/ Markina I., Aranchiy V., Safonov Y., Zhylynska O. and other. Security management of the XXI century: national and geopolitical aspects. Issue 2: [collective monograph] / in edition I. Markina. - Prague. - Nemoros s.r.o. - Czech Republic. - 138-142 p. 2020.

References:

1. Konstytutsiia Ukrainy: Zakon Ukrainy [Constitution of Ukraine: Law of Ukraine] (1996, June 28) No 254k/96-VR. Verkhovna Rada Ukrainy. [in Ukrainian]
2. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks [Criminal Procedure Code] (Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 2013, No 9–10, No 11–12, No 13, st. 88). [in Ukrainian]
3. The use of artificial intelligence technologies in combating crime (2020): materials of the scientific and practical online seminar (p.p 112) [in Ukrainian, Kharkiv].
4. These 5 technologies are helping the police. URL : <https://www.allerin.com/ blog/these-5-technologies-are-helping-the-police> (дата звернення 30.10.2020 р.)
5. How technology is helping in the fight against crime. URL : <https://www.orange-business.com/en/blogs/how-technology-helping-fight-against-crime>
6. Kryminalnyi kodeks [Criminal Code] (Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 2011, No 25–26, st. 131). [in Ukrainian]
7. Hao K. AI is sending people to jail – and getting it wrong. MIT Technology Review. 29.02.2014. URL : <https://www.technologyreview.com/s/612775/ algorithms-criminal-justice-ai/>.
8. T. V. Magerovskaya (2024). Information and Analytical Support for the Activities of the Security and Defense Sector Bodies of Ukraine: Proceedings of the Scientific and Practical Conference [Informatsiino-analitychne zabezpechennia diialnosti orhaniv sektoru bezpeky i oborony Ukrainy]. [in Ukrainian].
9. O. M. Bandurka (2018) Ministry of Internal Affairs of Ukraine Kharkiv National University of Internal Affairs. Theory of State and Law Under the general editorship of Doctor of Law, Professor, Academician of the National Academy of Law Sciences of Ukraine O. M. Bandurka [Kharkivskiyi natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav. Teoriia derzhavy i prava] Kharkiv.
10. V. M. Glushkov (2023) Theoretical and Applied Cybersecurity: First All-Ukrainian Scientific and Practical Conference dedicated to the 100th anniversary of Academician conference proceedings - Kyiv: Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute, Polytechnic Publishing House 266 p [in Ukrainian].
11. Chernonoh O., Ivko S., Moskalenko A. Analysis of the cyber security policy of Ukraine/ Markina I., Aranchiy V., Safonov Y., Zhylynska O. and other. Security management of the XXI century: national and geopolitical aspects. Issue 2: [collective monograph] / in edition I. Markina. - Prague. - Nemoros s.r.o. - Czech Republic. - 138-142 p. 2020.

